

Adriana Măimăscu

**Memorator de limba și literatura
română
pentru examenul de bacalaureat**

Editura Taida
Succesul tău începe cu noi!

2019

Cuprins

I. Lista autorilor canonici/obligatorii pentru bacalaureat..	4
II. Prezentare sintetică a operelor	
1. Ion Creangă, <i>Povestea lui Harap-Alb</i>	6
2. Mihai Eminescu, <i>Luceafărul</i>	9
3. Ioan Slavici, <i>Moara cu noroc</i>	12
4. I. L. Caragiale, <i>O scrisoare pierdută</i>	15
5. George Bacovia, <i>Plumb</i>	19
6. Lucian Blaga, <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i>	20
7. Tudor Arghezi, <i>Flori de mucegai</i>	23
8. Ion Barbu, <i>Riga Crypto și lapona</i> Enigel.....	25
9. Mihail Sadoveanu, <i>Baltagul</i>	27
Mihail Sadoveanu, <i>Hanu Ancuței</i>	31
10. Liviu Rebreanu, <i>Ion</i>	33
11. Camil Petrescu, <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i>	37
12. George Călinescu, <i>Enigma Otiliei</i>	40
13. Nichita Stănescu, <i>Povește sentimentală</i>	44
Nichita Stănescu, <i>Leoaică tânără, iubirea</i>	46
14. Marin Preda, <i>Moromeții</i>	48
15. Marin Sorescu, <i>Iona</i>	52
16. Mircea Nedelciu, <i>Zmeura de câmpie</i>	56
Epoci literare	
Originea și evoluția limbii române.....	58
Literatura veche (secolele XVII, XVIII).....	60
Cronicarii.....	61
Literatura pașoptistă.....	63
Junimea.....	65
Concepte generale – scheme recapitulative	
Tipuri de texte.....	67

Genurile literare.....	69
Modurile de expunere.....	70
Figurile de stil.....	72
Teme și motive literare.....	75
Valorile expresive ale unor moduri și timpuri.....	77
Erori semantice.....	80
Categorii semantice.....	81
Semne de punctuație și ortografie.....	82
Factorii și funcțiile comunicării.....	84

Editura Taidei
Succesul tău începe cu noi!

Autorii canonici/obligatorii pentru examenul de bacalaureat

Secolul XIX - Epoca marilor clasici

- 1) Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb* – basm cult (1877);
- 2) Mihai Eminescu, *Luceafărul* – poem filozofic (1883);
- 3) Ioan Slavici, *Moara cu noroc* - nuvelă realistă psihologică (1881);
- 4) I. L. Caragiale, *O scrisoare pierdută* – comedie (1884);
- 5) Titu Maiorescu, *Eminescu și poeziile lui* – studiu critic (1889);

Sfârșitul sec. XIX, începutul sec. XX – Simbolismul

- 6) George Bacovia, *Plumb* – artă poetică, confesiune lirică, elegie (1916);

Perioada interbelică – Modernismul, tradiționalismul, avangardismul

- 7) Lucian Blaga, *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii* – artă poetică (1919);
- 8) Tudor Arghezi, *Flori de mucigai* – artă poetică (1931);
- 9) Ion Barbu, *Riga Crypto și Iapona Enigel* – baladă modernă, poem alegoric (1930);
- 10) Mihail Sadoveanu, *Baltagul* – roman realist tradițional (1930); *Hanu Ancuței* – volum de povestiri (1928);
- 11) Liviu Rebreanu, *Ion* – roman realist obiectiv modern (1920);

11. Ana: ”Tu ești om, Lică, iară Ghiță nu e decât o muiere îmbrăcată în haine bărbățești, ba chiar mai rău decât așa.”

”O scrisoare pierdută”, Ion Luca Caragiale

Motto: ”Unul dintre cei mai mari artiști literari ai tuturor timpurilor” (Mihail Dragomirescu)

I.L. Caragiale: unul dintre marii noștri clasici, cel mai mare dramaturg român, cel mai mare creator de viață din întreaga noastră literatură;

Apariție/Premieră: pe scena Teatrului Național din București, 13 noiembrie 1884, în prezența reginei, având mare succes de public; capodoperă a genului, se joacă și astăzi în țară și în străinătate, ilustrându-și astfel actualitatea;

Comedie:

- operă dramatică

- scrisă pt a fi reprezentată pe scenă (decor, lumină, muzică)
- are acte și scene (9, 14, 7, 14)
- lista de personaje la început
- indicațiile scenice/didascaliiile
- dialogul predomină (plus celelalte moduri de expunere)
- numele personajului în fața replicii
- conflict dramatic exterior, între tabăra politică de la conducere, reprezentată de Trahanache, Tipătescu, Farfuridi, și cea independentă, reprezentată de Cațavencu

**”Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război”,
Camil Petrescu**

Motto: ”Absolutul morții eclipsează absolutul iubirii.”
(Dumitru Micu)

Camil Petrescu: important scriitor interbelic, se afirmă ca romancier, poet, dramaturg, eseist, filozof; deschis spre inovație, spre universul subiectiv al personalității umane, spre drama intelectualului aflat în conflict cu sine și cu lumea exterioară;

Apariție, geneză, compoziție

- 1930, scris repede pentru a fi o nuvelă de război, însă cu fișe adunate în peste 10 ani opera devine roman;
- oscilații în privința titlului: ”Proces-verbal de dragoste și de război”/”Proces-verbal de dragoste și răzbunare”;
- 2 părți: ”Cartea I” – 6 capitole, ”Cartea II” – 7 capitole; prima parte e în întregime inventată, a doua reprezintă jurnalul de campanie al autorului, combatant în Primul Război Mondial (când rămâne surd);

Roman subiectiv, modern, al experienței, psihologic, realist

- **operă epică** (acțiune, personaje, narator);
- în proză;
- de **întindere mare** (2 părți, 13 capitole, cu titluri rezumative sau metaforice);
- **acțiune complexă**, prezentată discontinuu, prin întoarceri în timp (povestea de iubire e intercalată în romanul războiului);
- 2 **planuri narrative**: unul exterior, al realității obiective (relația lui Ștefan cu Ela, societatea

- un profet ce nu ascultă porunca lui Dumnezeu, este pedepsit, iertat; îl înfruntă pe Dumnezeu	- numele personajului - situația de a fi înghițit de un pește	- un pescar sărac ce meditează la condiția sa și a lumii, din niște burți succesive
--	--	---

Comparație și contrast – Paralelă între „O scrisoare pierdută” și „Iona”

Teatru clasic – ”O scrisoare pierdută”, 1884	Teatru modern – ”Iona”, 1968
<p>1. Comedie clar delimitată;</p> <p>2. Împărțire în 4 acte și scene;</p> <p>3. Timpul: ”în zilele noastre”; ”anul de grație 1883” (Cațavencu), în timpul alegerilor parlamentare;</p> <p>4. Spațiul: ”capitala unui județ de munte”;</p>	<p>1. Amestec de elemente tragice și comice, nu se mai delimitează strict speciile, deși subintitulată ”tragedie”;</p> <p>2. Împărțire în 4 tablouri;</p> <p>3. Timp simbolic: toată viața, vezi barba crescută din final;</p> <p>4. Spațiu simbolic: în tablourile I și IV un iluzoriu ”afară” (plajă,</p>

Genuri literare

Genul liric	Genul epic	Genul dramatic
<p>- exprimarea directă a trăirilor</p> <p>- prezența eului liric</p> <p>- figurile de stil</p> <p>- imaginile artistice</p> <p>- descrierea predominantă</p> <p>- în versuri, în general</p> <p>-specii: pastelul, elegia, doina, imnul, oda, meditația, idila, satira etc.</p> <p>Exemple: "Lacul", Mihai</p>	<p>- exprimarea indirectă a trăirilor</p> <p>- naratorul</p> <p>- personajele</p> <p>- acțiunea</p> <p>- conflictul</p> <p>- domină narațiunea</p> <p>- momentele subiectului</p> <p>- tehnici narative: înlănțuirea, inserția, alternanța, evocarea, suspansul etc.</p> <p>- în proză și în versuri</p> <p>- specii: schița, povestirea, basmul, fabula, legenda, epeopea, snoava, parabola, nuvela, romanul</p> <p>Exemple: "Popa Tanda", Ioan Slavici;</p>	<p>- cuprinde opere destinate a fi reprezentate pe scenă</p> <p>- împărțire în acte, scene, tablouri</p> <p>- lista de personaje la început</p> <p>- didascalii/indicații scenice</p> <p>- conflictul dramatic</p> <p>- predominant dialogul</p> <p>- exclamații și interogații retorice</p> <p>- numele personajului în fața replicii</p> <p>- în proză sau în versuri</p> <p>- specii: comedia, drama, tragedia, farsa etc.</p> <p>Exemple: "O scrisoare pierdută",</p>

Eminescu; ”Izvorul noptii”, Lucian Blaga	”Baltagul”, Mihail Sadoveanu	I. L. Caragiale; ”Chirița în provinție”, Vasile Alecsandri
--	---------------------------------	---

Moduri de expunere

Moduri de expunere	Definiție; trăsături	Exemple
Narațiunea	- relatarea unor întâmplări - predomină verbele	”În dimineața plecării, a făcut o mare rânduială pe planetă. A curățat cu grijă hornurile vulcanilor activi. ...a curățat deopotrivă și vulcanul stins.” (Antoine de Saint-Exupéry)
Descrierea	Portretul – trăsături fizice și morale ale unui personaj; Tabloul – imagini din natură - elemente descrise - predomină	”...Însă floarea, dornică a fi cât mai frumoasă, nu mai isprăvea, la adăpostul încăperii sale